

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»:

**проректор з науково-педагогічної
роботи
Пантелеймонов А.В.**

**Робоча програма навчальної дисципліни
ФІНАНСИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

галузь знань: **07 Управління та адміністрування**

спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

освітньо-професійна програма : **Фінанси, банківська справа та
страхування**

рівень вищої освіти: **другий (магістерський) рівень**

факультет **економічний**

2018/2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

протокол № 8 від 22 червня 2018 року

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Лаврик О.Л., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінанси, банківська справа та страхування.

Програму схвалено на засіданні кафедри
фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від 21 червня 2018 року № 14

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
_____ Глущенко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету _____

Протокол від 21 червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету
_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни ФІНАНСИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ складена відповідно до освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування підготовки спеціалістів другого ступеня вищої освіти «магістр» галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» є набуття фундаментальних знань з функціонування місцевих фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства; вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу на макро- і мікроекономічному рівнях, передбачених кваліфікаційною характеристикою спеціальності „Фінанси, банківська справа та страхування”.

Це необхідно майбутнім фахівцям, щоб об’єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері місцевих фінансів і фінансів господарських одиниць, розробляти і вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

1.2. Основні завданнями вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» є формування цілісної системи знань про сутність і форми прояву фінансів, оптимізацію фінансових відносин в суспільстві, роль фінансів у ринковій економіці; закономірності їх еволюційного розвитку; теоретичні основи державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засади функціонування фінансової системи держави.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин – 68

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год. -
Лабораторні заняття	
год. -	год. -
Самостійна робота	
14 год.	14 год.
Індивідуальні завдання	
- год.	- год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- чітко обґрунтовувати понятійно-термінологічний апарат дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування»;
- застосовувати при прийнятті рішень фінансові методи, важелі, стимули, санкції;
- використовувати у фінансовій практиці методи управління місцевими фінансами, фінансового планування, організаційні форми фінансового контролю;
- формувати та розподіляти фонди грошових коштів, що залишаються у розпорядженні місцевих органів влади;
- формувати та розподіляти фонди грошових коштів, що залишаються у розпорядженні підприємств;
- знаходити оптимальні фінансові рішення, спрямовані на реалізацію комплексних цільових завдань виробничо-економічного стимулювання високопродуктивної праці та заохочування підприємницької діяльності;
- ефективно поєднувати форми і методи бюджетного планування на різних стадіях бюджетного процесу;
- практично застосовувати фондові інструменти в діяльності на ринку цінних паперів і валютних ринках.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Загальна теорія фінансів місцевого самоврядування.

ТЕМА 1. Фінанси місцевого самоврядування в складі фінансової системи України.

Предмет науки про фінанси місцевого самоврядування і методи їх дослідження. Об'єктивні передумови виникнення фінансів місцевого самоврядування. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Сутність та специфічні ознаки місцевих фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Характерні особливості фінансів місцевого самоврядування.

Функції фінансів місцевого самоврядування.

Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Склад та особливості централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.

Роль та місце фінансів місцевого самоврядування в розвитку і регулюванні економіки.

Поняття фінансової системи та основні підходи щодо її структуризації. Структурна побудова і основи функціонування фінансової системи.

Управління фінансовою системою.

ТЕМА 2. Місцеві бюджети – визначальна ланка фінансів місцевого самоврядування.

Соціально-економічна сутність, необхідність та призначення місцевих бюджетів.

Функції місцевого бюджету і його призначення.

Бюджетна політика і бюджетний механізм. Бюджетна стратегія і бюджетна тактика. Бюджетний механізм як засіб і основа бюджетної політики. Структура бюджетного механізму на місцевому рівні.

Бюджетний устрій та бюджетна система. Принципи побудови і склад бюджетної системи. Склад ланок бюджетної системи та їх взаємозв'язок.

Економічна сутність і склад доходів місцевого бюджету. Форми і методи мобілізації грошових коштів в місцевий бюджет. Класифікація доходів місцевих бюджетів. Розмежування доходів між видами бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів, їх сутність, склад і класифікація. Розпорядники бюджетних коштів, їх склад, завдання і функції. Класифікація видатків місцевих бюджетів. Бюджетне фінансування та його форми.

Бюджетний процес.

РОЗДІЛ 2. Розвиток фінансів місцевого самоврядування в сучасних умовах децентралізації.

ТЕМА 3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування

Поняття місцевих фінансових ресурсів, їх склад та структура. Поняття стану бюджетного фонду та дефіциту бюджету. Показники стану бюджету та бюджетного дефіциту. Концептуальні підходи до збалансування державного бюджету. Ознаки класифікації бюджетного дефіциту. Об'єктивні і суб'єктивні причини виникнення бюджетного дефіциту. Особливості формування доходів місцевих бюджетів. Характеристика складу доходів місцевих бюджетів. Прогнозування доходів та видатків місцевих бюджетів та основні методи прогнозування.

Джерела фінансування дефіциту місцевих бюджетів та їх класифікація. Сутність понять: фінансування бюджету, джерела фінансування (покриття) бюджетного дефіциту, дефіцитне фінансування.

Збалансування місцевих бюджетів. Проблеми прогнозування доходів.

Основні тактичні заходи, пов'язані зі збалансуванням бюджету, скороченням бюджетного дефіциту. Стратегічні напрями боротьби з бюджетним дефіцитом.

ТЕМА 4. Фінанси місцевого самоврядування та їх розвиток в сучасних умовах децентралізації.

Основи теорії фінансів місцевого самоврядування. Сутність, функції та принципи організації фінансів місцевого самоврядування. Головне призначення фінансів місцевого самоврядування.

Місцеві фінансові інститути та їх характеристика. Місцеві бюджети в Україні, їх склад, доходи та видатки. Місцеві податки і збори. Цільові фонди органів місцевого самоврядування. Комунальний кредит і його форми.

Роль фінансів місцевого самоврядування в економічній системі держави. Місцеві фінанси як інструмент перерозподілу суспільного продукту в державі. Роль фінансів місцевого самоврядування у забезпеченні фінансової безпеки в державі.

Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання. Поняття бюджетного федералізму. Бюджетна децентралізація. Поняття фінансового вирівнювання. Основні підходи при здійсненні фінансового вирівнювання в Україні.

Міжбюджетні відносини, їх сутність та значення. Міжбюджетні трансферти. Принципи розподілу видатків між окремими ланками бюджетної системи.

ТЕМА 5. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів.

Фінансове планування, особливості складання фінансових планів у бюджетній та виробничій сферах.

Склад та структура видатків місцевих бюджетів.

Фінансування власних та делегованих державою повноважень.

Основи кошторисного фінансування.

ТЕМА 6. Міжбюджетні відносини, та їх склад.

Роль міжбюджетні відносин в економіці України. Основні функції міжбюджетні відносин та їх завдання.

Сутність міжбюджетних відносин в Україні.

Сфера дії міжбюджетних відносин.

Інструменти бюджетного регулювання в Україні.

Теоретичні основи міжбюджетні відносин. Функції міжбюджетних відносин. Причини доцільності запровадження планування грошових потоків на рівні міжбюджетних відносин. Специфічні ознаки руху грошових коштів у сфері міжбюджетних відносин. Сукупні ресурси і сукупні витрати.

Обсяг трансфертів та особливості міжбюджетних відносин.

Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.

ТЕМА 7. Фінанси підприємств комунальної форми власності.

Поняття суб`єкта комунальної форми власності, ознаки його ідентифікації. Класифікація суб`єктів комунальної форми власності.

Основи організації фінансів суб`єктів комунальної форми власності (підприємств) реального сектору економіки. Функції фінансів суб`єктів комунальної форми власності.

Фінансові ресурси комунальних підприємств і їх склад. Принципи організації фінансів суб`єктів комунальної форми власності

Власний капітал суб`єкта комунальної форми власності, вкладений капітал і нагромаджений капітал. Основний і оборотний капітал. Основні засоби. Нематеріальні активи та їх склад. Фінансові інвестиції, їх склад та види. Форми оборотного капіталу. Оборотні кошти і їх склад. Джерела формування оборотних коштів.

Фінанси організацій і установ, створених органами виконавчої влади.

Фінанси некомерційних організацій – об`єднань громадян.

ТЕМА 8. Затвердження місцевих бюджетів

Процес прийняття рішень.

Представлення бюджету.

Затвердження місцевих бюджетів.

Особливості затвердження та виконання місцевих бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття.

РОЗДІЛ 3. Фінансовий контроль

ТЕМА 9. Управління фінансами місцевого самоврядування та фінансовий контроль на регіональному рівні.

Фінансовий контроль як багаторівнева система: поняття та базові елементи. Правове регламентування становлення та розвитку фінансового контролю в Україні. Види фінансового контролю. Об`єкти та суб`єкти

фінансового контролю. Національні економічні інтереси, їх класифікація. Індикатори фінансового контролю.

Державний фінансовий контроль: сутність і місце в системі фінансового контролю.

Фінансовий контроль з позицій ресурсно-функціонального підходу, з погляду статистики та у контексті нормативно-правового регламентування. Внутрішній і зовнішній аспекти фінансового контролю.

Головні підсистеми фінансового контролю. Механізм фінансового контролю. Загальні та специфічні принципи фінансового контролю.

Роль місцевих органів влади в управлінні фінансами та їх участь у бюджетному процесі.

Система касового виконання бюджету.

Організація фінансового контролю на місцевому рівні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	інд	с.р		лекції	семінар.	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Загальна теорія фінансів місцевого самоврядування										
Тема 1. Місцеві фінанси в складі фінансової системи України	5	3	2	-	-	1	1	-	-	-
Тема 2. Місцеві бюджети – визначальна ланка місцевих фінансів	5	3	2	-	-	1	1	-	-	-
Разом за Розділом 1	10	6	4	-	-	2	2	-	-	-
Розділ 2 Розвиток фінансів місцевого самоврядування в сучасних умовах децентралізації										
Тема 3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування	6	4	2	-	-	1	1	-	-	-
Тема 4. Місцеві фінанси та їх розвиток в сучасних умовах децентралізації	5	4	1	-	-	1	1	-	-	-
Тема 5. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	5	3	2	-	-	1	1	-	-	-
Тема 6. Міжбюджетні відносини, та їх склад	6	4	2	-	-	1	1	-	-	-
Тема 7. Фінанси підприємств комунальної форми власності	6	4	2	-	-	1	1	-	-	-
Тема 8. Затвердження місцевих бюджетів	6	4	2	-	-	-	-	-	-	-

Разом за розділом 2	34	23	11	-	-	5	5	-	-	-
Розділ 3. Фінансовий контроль										
Тема 9. Управління місцевими фінансами та фінансовий контроль на регіональному рівні	5	3	2	-	-	1	1	-	-	-
Разом за розділом 3	5	3	2	-	-	1	1	-		
Усього годин	48	32	16	-	-	8	8	-	-	-
Індивідуальне науково- дослідне завдання	15					20				
Усього годин -96	68	32	16	-	-	28	8	-	-	-

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінанси місцевого самоврядування в складі фінансової системи України	1
2	Місцеві бюджети – визначальна ланка місцевих фінансів	1
3	Становлення та розвиток фінансової науки	1
4	Фінансові ресурси місцевого самоврядування	1
5	Місцеві податки і податкова система	2
6	Місцеві бюджети. Бюджетна система	2
7	Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	1
8	Основи організації фінансів місцевих органів влади в зарубіжних країнах	2
9	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	2
10	Міжбюджетні відносини, їх складові	1
11	Фінанси суб'єктів господарювання (комунальні підприємства)	2
12	Фінанси домогосподарств	1
13	Затвердження місцевих бюджетів	3
14	Управління фінансами та фінансовий контроль на регіональному рівні	2
15	Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності	2
16	Міжнародні фінанси	2
17	Фінансова безпека фінансів місцевого самоврядування	2
18	Місцеві фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	2
19	Фінанси місцевого самоврядування Європейського Союзу	2
	Разом	32

5.Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва питань для самостійного опрацювання навчального матеріалу	К-ть годин	Форми контролю
1	Фінанси місцевого самоврядування є складовою частиною загальнодержавних фінансів.	1	Розгляд на семінарських заняттях з кожної теми (№№ 1-3) першого розділу навчальної програми дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування»; включення питань до тестових завдань контрольної роботи з першого розділу навчальної програми.
2	Які об'єктивні передумови виникнення фінансів місцевого самоврядування.	1	
3	Охарактеризуйте сферу фінансових відносин, що виникають на місцевому рівні.	1	
4	Охарактеризуйте сутність фінансової політики і роль місцевих органів влади в її реалізації.	1	
5	Дайте характеристику фінансовому механізму на місцевому рівні.	1	
6	Назвіть методи фінансового планування та охарактеризуйте їх.	1	
7	Назвіть основні фінансові показники, нормативи, стимули, які використовуються на місцевому рівні.	1	
8	Яку роль відіграють фінанси місцевого самоврядування в соціальному й економічному розвитку регіонів.	1	
9	Місцеві бюджети є основною складовою місцевих фінансів	1	
10	Дайте характеристику бюджетним відносинам, які виникають у процесі формування та використання бюджетів різних рівнів місцевої влади.	1	
11	Охарактеризуйте види місцевих бюджетів, які формуються і використовуються в Україні.	1	
12	Який порядок складання проектів місцевих бюджетів.	1	
13	Охарактеризуйте взаємозв'язок місцевих бюджетів з проектом державного бюджету та планами соціального та економічного розвитку регіонів.	1	
14	Назвіть форми фінансового регулювання місцевих бюджетів в умовах ринкових відносин.	1	Розгляд на семінарських заняттях з кожної теми (№№ 4-7) другого розділу навчальної програми дисципліни «Місцеві фінанси»;
15	Міжбюджетні відносини в Україні та шляхи їх розвитку.	1	
16	Роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку регіонів.	1	
17	Джерела доходів фінансів місцевого самоврядування.	1	
18	Охарактеризуйте склад, структуру та динаміку доходів місцевих бюджетів.	1	
19	Суть податкових методів формування доходів місцевих бюджетів.	1	
20	Суть неподаткових методів формування доходів	1	

	місцевих бюджетів.			
21	Охарактеризуйте загальнодержавні податки і збори та нормативи відрахувань, які закріплюються за місцевими бюджетами.	1	включення питань до тестових завдань контрольної роботи з другого розділу навчальної програми.	
22	Роль фінансів місцевого самоврядування в економічній системі держави.	1		
23	Інструменти міжбюджетних відносин.	1		
24	Місцеві податки і збори, які справляються на території України.	1		
25	Яким чином здійснюється розподіл доходів між місцевими бюджетами різних рівнів.	1		
26	Характеристика закріплених і регулюючих доходів.	1		
27	Роль субсидії, субвенції і дотації в збалансуванні бюджетів різних рівнів.	1		
28	Склад та структуру видатків місцевих бюджетів.	1		
29	Основні напрями вдосконалення бюджетного планування.	1		
30	Яким чином здійснюється розподіл доходів між місцевими бюджетами різних рівнів.	1		
31	Дайте характеристику закріпленим і регулюючим доходам.	1		
32	Охарактеризуйте особливості фінансування підприємств комунальної форми власності.	1	Розгляд на семінарських заняттях з кожної теми (№№ 8-9) другого розділу навчальної програми дисципліни «Місцеві фінанси»;	
33	поєднання бюджетного фінансування з розвитком платних послуг населенню, виконанням робіт за договорами з підприємствами, організаціями, установами на господарській основі.	1		
34	Сутність міжбюджетних відносин в Україні.	1		
35	Склад і структура взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом, їх особливості.	1		
36	Розподіл видатків відповідно до розподілу повноважень між державною владою і органами місцевого самоврядування.	1		
37	Забезпечення місцевих бюджетів доходними джерелами для виконання власних та делегованих державою фінансових зобов'язань.	1		
38	Використання в процесі виконання бюджету різних форм взаємодії між Державним і місцевими бюджетами.	1		включення питань до тестових завдань контрольної роботи з третього розділу навчальної програми.
39	Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом..	1		
40	Взаємовідносини в бюджетній сфері між різними рівнями місцевих бюджетів, їх особливості.	1		
41	Порядок використання інструментів бюджетного	1		

	регулювання між різними рівнями місцевих бюджетів.		
42	Суперечності в побудові взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом.	1	
43	Особливості організації фінансів місцевого самоврядування розвинених країн світу.	1	
44	Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.	1	
45	Розкрийте суть фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління.	1	
46	Охарактеризуйте організацію фінансового контролю на регіональному рівні.	1	
47	Розкрийте особливості управління фінансами на місцевому рівні.	1	
	РАЗОМ	47	

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням для студентів при вивченні навчальної дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» є підготовка рефератів.

Тематики рефератів

1. Фінанси місцевого самоврядування як історична категорія.
2. Еволюція фінансів місцевого самоврядування України.
3. Фінанси місцевого самоврядування України в умовах реформ.
4. Визначення сутності фінансів місцевого самоврядування з погляду філософії та історії фінансової думки.
5. Дискусійні питання щодо сутності та структури фінансової системи.
6. Механізм управління фінансовою системою в Україні.
7. Формування системи фінансових органів на місцевому рівні в Україні.
8. Регулюючий вплив фінансової політики на розвиток суспільства.
9. Організація та здійснення фінансового контролю в Україні.
10. Фінанси підприємств комунальної форми власності як основа місцевих фінансів.
11. Галузеві особливості організації місцевих фінансів.
12. Джерела формування фінансових ресурсів комунальних підприємств.
13. Фінанси місцевого самоврядування зарубіжних країн ХХІ століття.
14. Склад місцевих податків і зборів та порядок їх встановлення. Законодавство України про місцеве оподаткування.
15. Економічні умови виникнення й розвитку фіскальної системи.
16. Порівняльна характеристика бюджетної системи України та однієї із зарубіжних країн.
17. Бюджет – основний фінансовий план держави.
18. Особливості бюджетної політики України на сучасному етапі.

19. Роль місцевих бюджетів у впровадженні в Україні інноваційних моделей соціально-економічного розвитку.
20. Визначення сутності місцевих фінансів з погляду філософії та історії фінансової думки.
21. Історична роль фінансів місцевого самоврядування в економічному розвитку суспільства.
22. Поняття і структура фінансів місцевого самоврядування у дослідженнях різних учених.
23. Правові та організаційні основи фінансів місцевого самоврядування України.
24. Застосування фінансової теорії у практиці.
25. Фінансова думка України у ХХ ст.
26. Економічні умови виникнення й розвитку податкових систем.
27. Організація стратегічного управління фінансами місцевого самоврядування в Україні.
28. Взаємозв'язок фінансової політики і фінансового права.
29. Стратегічні і тактичні завдання фінансової політики держави в сучасних умовах.
30. Пріоритети сучасної фінансової політики України.
31. Система формування доходів місцевих бюджету.
32. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні.
33. Взаємозв'язок бюджетного дефіциту і державного боргу в Україні.
34. Функції державного кредиту.
35. Історичні аспекти становлення місцевих фінансів України.
36. Формула розподілу міжбюджетних трансфертів.
37. Концепція бюджетної децентралізації.
38. Заощадження населення як джерело інвестиційних ресурсів у країні.
39. Особисті фінанси індивіда, їх розвиток в умовах ринку
40. Пріоритетні напрями розвитку вітчизняного фінансового ринку.
41. Цінні папери в Україні та їх характеристика.
42. Сутність похідних фінансових інструментів (деривативів) та їх використання в Україні
43. Менеджмент на фінансовому ринку.
44. Бюджетний менеджмент та його роль у бюджетній політиці держави.
45. Податковий менеджмент держави.
46. Сучасні тенденції розвитку міжнародних фінансів.
47. Стратегія національної безпеки України.
48. Механізм забезпечення боргової безпеки України.
49. Європейська модель перерозподілу ВВП через фінанси місцевого самоврядування.
50. Характеристика американської моделі перерозподілу ВВП державою.
51. Скандинавська модель перерозподілу ВВП державою.
52. Спеціальні фонди ЄС та основи їх функціонування.

7. Методи контролю.

Методами контролю є: оцінка усної розгорнутої відповіді на питання; співбесіда; оцінка письмової відповіді на питання; контрольні роботи; виконання комбінованих завдань тощо.

Форми організації контролю знань:

Поточний контроль: усне опитування та письмовий контроль на семінарських заняттях, лекціях; тестування, письмові контрольні роботи з кожного з трьох розділів програми курсу.

Підсумковий контроль: письмовий залік (1 семестр) чи письмовий екзамен (1 семестр).

8. Схема нарахування балів

1.

Підсумковий семестровий контроль при проведенні заліку:

Поточний контроль та самостійна робота		Письмова залікова робота	Сума
Розділ 1 (теми 1-4)	Розділ 2 (теми 5-9)	До 60 балів	100
До 20 балів	До 20 балів		

2. **Підсумковий семестровий контроль при проведенні екзамену:**

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Індивідуальне завдання	Разом		
Теми 1-3	Теми 4-6	Теми 7-9	5 балів	60	40	100
20 балів	20 балів	15 балів				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навчальний посібник. - К.: Атіка, 2000. - 304 с.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2000.- 416 с.
3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник.- К.: Центр навчальної літератури, - 2003.- 608 с.
4. Глущенко В.В., Глущенко А.С., Глущенко О.В. Фінанси у рисунках, схемах і таблицях: Навч. посіб.- Львів: «Магнолія 2006»,2012.-344 с.
5. Глущенко А.С. Фінанси: Навч. посіб./А.С.Глущенко/, Львів «Магнолія 2006», 2014. - 440 с.
6. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). - К.: НІОС, 2000. - 384 с.
7. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник.- К.: Т-во «Знання», КОО, 1999.- 487 с.
8. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект. - К.: Кондор, 2004. - 282 с.
9. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: навч. посіб.–К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.

Допоміжна література

1. Алієва В. Аналіз казначейської системи виконання Державного бюджету України: переваги та недоліки // Економіст. — 2000. — № 12. — С. 51—53.
2. Берг О. В. Проблемы формирования бюджетов муниципальных образований // Финансы. — 2001. — № 6. — С. 72—75.
3. Бирюков А. Г. К оценке бюджетной обеспеченности регионов // Финансы. — 2001. — № 4. — С. 10—13.
4. Богачева О. В. Бюджетные механизмы в мировой практике развития депрессивных и отсталых регионов // Вопросы экономики. — 1996. — № 6. — С. 100—112.
5. Болотин В. В. О минимальных муниципальных бюджетах // Финансы. — 2001. — № 7. — С. 12—15.
6. Буковинський С. А. Удосконалення вирівнювання фінансового забезпечення територіальних громад. // Фінанси України. — 1999. — № 5. — С. 80—84.
7. Буковинський С. А. Шляхи розвитку бюджетної системи України // Фінанси України. — 1998. — № 9. — С. 3—8.
8. Буряк П. Ю. Міжбюджетні відносини та перспективи формування місцевих бюджетів // Фінанси України. — 2001. — № 6. — С. 14—24.
9. Буряковський В. В. Роль податків у наповненні бюджетів усіх рівнів // Фінанси України. — 2001. — № 5. — С. 78—82.

10. Буряченко А. Є. Світовий досвід надання бюджетних трансфертів місцевим органам влади // Збірник наукових праць. Науковий вісник Академії ДПС. — 2001. — № 1. — С. 162—170.
11. Бутаков Д. Д. Местные бюджеты и межбюджетные отношения в странах Восточной Европы // Финансы. — 2001. — № 1. — С. 59—61.
12. Бюджетна система України: Навч. посібник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / С. І. Юрій, Й. М. Бескид та ін. — К.: НІОС, 2000. — 400 с.
13. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / В. М. Опарін, В. І. Малько, С. Я. Кондратюк — К.: КНЕУ, 2000. — 206 с.
14. Василенко Л. И., Бабич П. С. Місцеві фінанси і фінансова незалежність // Фінанси України. — 1998. — № 8. — С. 112—117.
15. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Навч. посібник для студентів екон. спец. вузів. — К.: Вища шк., 1997. — 383 с.
16. Василишин М. М. Формування місцевих бюджетів та обґрунтування міжбюджетних відносин // Фінанси України. — 2001. — № 7. — С. 125—129.
17. Вишневський В. П., Рибак В. В. Місцеві податки і збори у ринковій економіці // Фінанси України. — 2001. — № 1. — С. 11—21.
18. Всесвітня декларація місцевого самоврядування // Місцеве та регіональне самоврядування України. — К., 1994. — Вип. 1—2 (6—7). — С. 65—69.
19. Гапонюк М. А., Буряченко А. Є. Бюджетна реформа в Україні // Економіка. Фінанси. Право. — 1999. — № 1. — С. 17—22.
20. Голікова Г. Методологічні засади розмежування функцій державного управління і місцевого самоврядування // Економіка України. — 1996. — № 4. — С. 48—52.
21. Горохов В. До прийняття Закону «Про місцеві податки і збори» діє декрет КМУ // Вісник ПСУ. — 2000. — № 7. — С. 15.
22. Государственный бюджет: Учеб. пособие для студентов экон. спец. вузов / М. И. Ткачук, Н. Е. Заяц, Л. А. Ханкевич и др. — Минск: Вышэйшая шк., 1995. — 240 с.
23. Григораш Т. Ф. Фінансові чинники формування місцевих бюджетів // Фінанси України. — 2001. — № 5. — С. 62—65.
24. Гришин В. И. Фактор стабилизации экономического и социального положения в регионах // Финансы. — 2001. — № 8. — С. 3—8.
25. Декларация о принципах местного самоуправления в государствах — участниках Содружества: Межпарламентская ассамблея государств — участников Содружества Независимых Государств // Вестн. Межпарламент. ассамблеи. — СПб., 1993. — № 1. — С. 160—164.
26. Демків О. Місцеві бюджети США // Економіка України. — 1995. — № 6. — С. 81—84.
27. Єпіфанов А. О., Сало І. В., Д'яконова І. І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник для студ. екон. фак. вузів. — К.: Наукова думка, 1997. — 302 с.
28. Єпіфанов А. О., Сало І. В. Регіональна економіка: Навч. посібник для студентів екон. спец. вузів. — К.: Наукова думка, 1999. — 343 с.
29. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. — Л.: Вид-во Львів, ун-ту «Львівська політехніка», 1996. — 384 с.

30. Калініченко І., Романенко В. Регіональна диференціація в економіці України // Економіка України. — 2001. — № 6. — С. 78—81.
31. Кіресєв О. І. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів: проблеми та шляхи вдосконалення // Фінанси України. — 2001. — № 5. — С. 34—41.
32. Кириленко О. П. Фінансова незалежність місцевого самоврядування // Фінанси України. — 2001. — № 1. — С. 34—40.
33. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) // Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К.: НІОС, 2000. — 381 с.
34. Колодій С. Ю. Децентралізація бюджетної системи та економічне зростання // Фінанси України. — 2001. — № 3. — С. 63—69.
35. Конституція України. — К.: Вікар, 1996. — 64 с.
36. Кравченко В. І. Фінанси місцевих органів влади України. Основні поняття і терміни // Зб. наук. праць НДФІ при Міністерстві фінансів України. — К., 1996. — Вип. 2. — 60 с.
37. Кравченко В. І. Фінанси місцевих органів влади України. Основи теорії та практики // НДФІ при Міністерстві фінансів України. — К., 1997. — 276 с.
38. Кравченко В. І. Теоретичні проблеми організації внутрішніх міжурядових фінансових відносин в Україні // Наук. праці НДФІ. — К., 1998. — Вип. 5. — С. 8—14.
39. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник. — К.: Знання, 1999. — 487 с.
40. Криниця С. О. Зміцнення фінансової бази місцевого і регіонального самоврядування // Фінанси України. — 1998. — № 2. — С. 38—47.
41. Кузьменко Н. А. Удосконалення міжбюджетних відносин // Фінанси України. — 1998. — № 1. — С. 26—27.
42. Луніна І. Місцеві бюджети України: пошук нових підходів до проведення реформ // Економіка України. — 1998. — № 3. — С. 31—41.
43. Луніна І. Податкові впровадження місцевих органів влади // Економіст. — 2001. — № 1. — С. 37—40.
44. Макуха В. О., Татарчук В. П., Райт Г. Методичні основи організації випуску облігацій муніципальних позик в Україні // Фінанси України. — 1996. — № 1. — С. 50—62.
45. Мельник П. В. Проблема формування місцевих бюджетів і податкова політика держави // Фінанси України. — 1998. — № 6. — С. 101—103.
46. Мельник П. В., Криниця С. О. Проблеми формування місцевих бюджетів // Економіка. Фінанси. Право. — 1999. — № 5. — С. 17—20.
47. Местное финансирование в Европе / Изд. Совета Европы. — Б. м., 1997. — 158 с.
48. Місцеві бюджети, податки і збори (закон, практика, проблеми). — К.: Парламентське вид-во, 2000. — 232 с.
49. Мітюков І. О. Бюджетна реформа й основні напрями удосконалення бюджетної політики // Фінанси України. — 2001. — № 8. — С. 3—16.
50. Мирзалиєв М. Н. Составление местных бюджетов на основе социальных стандартов // Финансы. — 1999. — № 12. — С. 12—19.
51. Муніципальні фінанси для України // Ін-т держ. упр. і самоврядування при Кабінеті Міністрів України. — К., 1994. — 59 с.

52. Муниципальное право: Учеб. пособие // Под. ред. А. Н. Коваленко. — М.: Новый юрист, 1997. — 432 с.
53. Муниципальный менеджмент: Учеб. пособие / Под ред. Т. Т. Морозовой. — М.: ЮНИТИ, 1997. — 263 с.
54. Общая теория финансов: Учеб. для студ. вузов, обуч. по направл. «Экономика», спец. «Финансы и кредит» / Л. А. Дробозина, Ю. Н. Константинова, Л. П. Окунева и др. — М.: Банки и биржи: ЮНИТИ, 1995. — 255 с.
55. Павлюк К. В. Фінансові ресурси держави. — К.: НІОС, 1998. — 175 с.
56. Пасічник Ю. В. Бюджетна система: Навч. посібник для студентів екон. спец. вузів. — Черкаси: Відлуння, 1999. — 375 с.
57. Поздняков А., Лавровский Б., Масаков В. Политика регионального выравнивания в России // Вопросы экономики. — 2000. — № 10. — С. 74—91.
58. Положення про місцеву державну адміністрацію: Указ Президента України від 24 лип. 1992 р. // Голос України.— 1992.— 8 серп.
59. Положення про обласну, Київську, Севастопольську міську державну адміністрацію: Указ Президента України від 21 серп. 1995 р. // Уряд. кур'єр. — 1995. — 29 серп.
60. Положення про порядок випуску та обігу облігацій місцевих позик / Затв. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 48 від 13 жовтня 1997 р. // Уряд. кур'єр.— 1997. — 27 груд.
61. Про бюджетну систему України: Закон України від 29 черв. 1995 р. // Голос України. — 1995. — 18 лип.
62. Про внесення змін до Закону України «Про систему оподаткування»: Закон України від 18 лют. 1997 р. // Уряд. кур'єр. — 1997. — 20 берез.
63. Про впорядкування внутрішніх та зовнішніх запозичень, що проводяться органами місцевого самоврядування: Указ Президента України від 18 черв. 1998 р. // Галицькі контракти.— 1998.— № 26.
64. Про Державний бюджет України на 1998 рік: Закон України від 30 груд. 1997 р. // Відом. Верхов. Ради України. — № 21.
65. Про Державний бюджет України на 1999 рік: Закон України від 31 груд. 1998 р. // Відом. Верхов. Ради України. — № 8.
66. Про Державний бюджет України на 2000 рік: Закон України від 26 груд. 1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. — 2000. — № 14, 15, 16.
67. Про Державний бюджет України на 2001 рік: Закон України від 28 груд. 2000 р. // Фінанси України. — 2001. — № 3. — С. 3—22.
68. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим: Закон України від 23 груд. 1998 р.
69. Про затвердження Бюджетної класифікації: Наказ Міністерства фінансів України від 3 груд. 1997 р. № 265.
70. Про затвердження Порядку перерахування трансфертів (дотацій) з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних, міських та районних бюджетів у 2000 році: Наказ Міністерства фінансів України від 14 берез. 2000 р. № 50.
71. Про заходи щодо упорядкування бюджетних видатків: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лют. 1998 р. № 191 // Зібр. законодавства України. — 1998. — № 6.

72. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р. // Уряд. кур'єр. — 1997. — 14 черв.
73. Про місцеві податки і збори: Декрет Кабінету Міністрів України від 20 трав. 1993 р. № 56—93 // Голос України. — 1993.— 11 черв.
74. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 1999 р. // Уряд. кур'єр. — 1999. — 15 трав. — № 89. — С. 5—7.
75. Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування: Закон України від 27 берез. 1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. — 1992. — № 28.
76. Про основні напрями соціальної політики на період до 2004 року: Указ Президента України // Уряд. кур'єр. — 2000. — 31 трав.
77. Про приватизацію майна державних підприємств: Закон України від 4 берез. 1992 р. // Зб. нормат. актів по реформуванню власності.— К.: Урожай, 1993.— С. 4—23.
78. Про розмежування державного майна України між загальнодержавною (республіканською) власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць (комунальною власністю): Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листоп. 1991 р. // Зібр. постанов Уряду України. — 1991. — № 12. — С. 71—84.
79. Про столицю України — місто-герой Київ: Закон України від 15 січ. 1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. — 1999. — № 11.
80. Про формування проекту Державного бюджету України на 2001 рік, його попередні показники та заходи щодо підготовки проекту Закону про Державний бюджет України на 2001 рік: Постанова Кабінету Міністрів України.
81. Полозенко Д. Міжбюджетні взаємовідносини — складова механізму випереджаючого економічного розвитку // Економіка України. — 2001. — № 2. — С. 19—22.
82. Постовой Н. В. Муниципальное право: Учебник. — М.: Новый юрист, 1998. — 350 с.
83. Региональное развитие: опыт России и Европейского союза / Рук. авт. кол. и отв. ред. А. Г. Гранберг. — М.: Экономика, 2000. — 435 с.
84. Рибак В. Проблеми формування доходних джерел місцевих бюджетів // Економіка України.— 1996.— № 10.— С. 29—38.
85. Сабанти Б. М. Теория финансов: Учеб. пособие. — М.: Менеджер, 1998. — 167 с.
86. Свинцова А. П. Об оценке налогового потенциала региона // Финансы. — 2001. — № 3. — С. 68—71.
87. Симоненко В. К. Регионы Украины. Проблемы развития. — К.: Наукова думка, 1997. — 263 с.
88. Слухай С. В. Дотації, субсидії та субвенції як інструменти бюджетного регулювання в зарубіжних країнах // Наукові праці НДФІ. — 1998. — № 6. — С. 14—24.
89. Тарангул Л. Основні напрями удосконалення законодавчої бази оподаткування місцевими податками і зборами // Економіст. — 2001. — № 3. — С. 18—20.

90. Татаренко В. О. Економічні засади місцевого самоврядування. — К., 1994. — 91 с.
91. Фінансове право / Л. К. Воронова, Г. О. Ногай, Г. О. П'ятаченко, В. І. Кравченко та ін.; Кер. авт. кол. і відп. ред. Л. К. Воронова. — Х., 1998. — 496 с.
92. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник / В. М. Опарін. — К.: КНЕУ, 1999. — 164 с.
93. Фінанси: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн. — К.: КНЕУ, 1999. — 107 с.
94. Финансы: Учебник / В. М. Родионова, Ю. Я. Вавилов, Л. И. Гончаренко и др. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 432 с.
95. Финансы: Учеб. пособие для студ. экон. направлений и спец. вузов / Под. ред. А. М. Ковалевой. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 336 с.
96. Финансы: Учеб. для студентов вузов по экон. спец. / Л. А. Дробозина, Г. Б. Поляк, Ю. Н. Константинова и др. — М.: Финансы: ЮНИТИ, 1999. — 527 с.
97. Харлоф Э. Местные органы власти в Европе / Пер. с англ. В. И. Каштанова. — М.: Финансы и статистика, 1992. — 208 с.
98. Хартія українських міст / Асоціація міст України. — К.: 1997. — 29 с.
99. Чирка Д. М. Напрями збалансування місцевих бюджетів // Фінанси України. — 1998. — № 1. — С. 22—25.
100. Чугунов І. Я., Буряченко А. Є. Актуальні проблеми розподілу бюджетних трансфертів // Економіка. — 2001. — № 6. — С. 58—60.
101. Ширкевич Н. А. Местные бюджеты. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 126 с.
102. Юрій С. І., Бескид І. М. та ін. Державний бюджет України: Навч. посібник. — Тернопіль: УМДС, 1998. — 277 с.
103. Яцюта В. П. Удосконалення фінансової політики // Фінанси України. — 2001. — № 8. — С. 60—68.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Адреси сайтів інтернету

http://www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
http://www.minfin.gov.ua	Міністерство фінансів України
http://www.as-rada.gov.ua	Рахункова палата Верховної Ради України
http://www.treasury.gov.ua	Державна казначейська служба України
http://www.sdfin.gov.ua	Державна служба фінансового моніторингу України
http://www.sta.gov.ua	Державна фіскальна служба України
http://www.ssmc.gov.ua	Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку
http://www.mlsp.kiev.ua	Міністерство праці і соціальної політики

[http:// www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua)

Міністерство економіки та з питань
європейської інтеграції України
Законодавство України

[http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)

Рекомендоване методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» містить:

- навчальний посібник «Фінанси місцевого самоврядування» у електронному виді;
- методичні матеріали до семінарських занять;
- методичні матеріали до самостійної роботи студентів;
- комплекти завдань з контрольних робіт за розділами навчальної програми;
- список екзаменаційних питань з курсу «Фінанси місцевого самоврядування»
- екзаменаційні білети.

ПРИКЛАДИ РОБІТ
ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ»

галузь знань: **07 Управління та адміністрування**

спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

освітньо-професійна програма : **Фінанси, банківська справа та**
страхування

рівень вищої освіти: **другий (магістерський) рівень**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА РОБОТА (підсумковий контроль), 1-й семестр

Екзаменаційна робота з даної дисципліни містить 30 варіантів формалізованих завдань рівнозначної складності, вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування».

Дані завдання охоплюють всі теми курсу «Фінанси місцевого самоврядування» і відповідають програмним вимогам, мають професійне спрямування, потребують інтегрованого застосування знань, отриманих при вивченні даної дисципліни.

За складністю варіанти екзаменаційної роботи є рівнозначними.

Термін виконання – 80 хвилин, що відповідає вимогам, які висуваються до проведення екзаменаційних контрольних робіт.

Критерії оцінки виконання завдань екзаменаційної роботи

Оцінка виконання завдань екзаменаційної роботи з навчальної дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» виставляється згідно з існуючим положенням за національною чотирьохбальною системою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до набраних балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Підсумковий семестровий контроль при проведенні екзамену:

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Індивідуальне завдання	Разом		
Теми 1-3	Теми 4-7	Теми 8-9	5 балів	60	40	100
20 балів	20 балів	15 балів				

Кожен екзаменаційний білет з навчальної дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» складається з трьох завдань:

1 завдання. Дати розгорнуту та вичерпну відповідь на теоретичне питання (в кожному варіанті – вони різні і охоплюють всі теми курсу);

2 завдання. Письмово дати визначення названої фінансової категорії чи поняття. Дати розгорнуту та вичерпну відповідь на теоретичне питання (в кожному варіанті – вони різні і охоплюють всі теми курсу)

3 завдання. 5 тестових завдань, в яких необхідно знайти та зафіксувати письмово всі вірні відповіді.

Максимальна кількість балів по кожному завданню становить:

1 завдання – 15 балів ;

2 завдання – 15 балів;

3 завдання - 10 балів (сумарна оцінка правильності відповідей на 5 тестів, кожен з яких максимально оцінюється в 2 бали);

Загальна максимальна сума балів за виконання екзаменаційної роботи становить 40 балів.

Сумарна оцінка по письмовій екзаменаційній роботі виставляється наростаючим підсумком:

1. Окремо оцінюється кожен вид запропонованих завдань виходячи з приведеного вище критерію оцінки;

2. Оцінки (бали) по кожному виду завдань складаються і формують підсумкову оцінку екзаменаційної роботи.

При оцінюванні відповідей на завдання екзаменаційної роботи встановлені наступні критерії:

1 завдання. ***Одне теоретичне питання, максимально оцінюється у 15 балів і вимагає максимально повної і розгорнутої відповіді.***

Найвищі бали 13-15. Від студента вимагається продемонструвати глибокі знання при розкритті питань, прослідкувати міжпредметні зв'язки, вміння мислити самостійно та формувати точку зору стосовно поставленого питання, демонструвати обізнаність з широкого кола наукових та науково-періодичних джерел.

Високі бали 8-13. Студент досить повно та вірно розкриває усі аспекти поставлених питань, проте здатності до самостійного наукового пошуку не демонструє, відсутня авторська позиція.

Середні бали 4-8. У відповіді існують суттєві прогалини, зроблено несуттєві помилки.

Низькі бали 0-4. Плагіат з підручників, грубі помилки. Не викладено суть питання, відмова відповідати.

2 завдання. ***Теоретичне питання, максимально оцінюється у 15 балів.***

Високі бали - 15. Виставляються, якщо студентом подано вірне визначення вказаної фінансової категорії чи поняття.

Середні бали 12-14. Виставляються у тому випадку, якщо студент в цілому розуміє сутність даного фінансового поняття чи категорії, але не чітко формулює його визначення, допускає помилки і недоліки у відповіді.

Низькі бали 6-8. Плагіат з підручників, грубі помилки. Не викладено суть питання, відмова відповідати.

3 завдання. Закриті тестові завдання. Сумарно максимально оцінюються в 10 балів.

Закриті тестові завдання, потребують вибору студентом правильних відповідей на задане питання серед наведених варіантів відповідей в тексті завдання. При цьому необхідно визначити всі вірні відповіді. Це завдання містить 5 тестів, відповідь на кожен з яких максимально оцінюється в 2 бали.

**Приклад завдань екзаменаційної роботи з навчальної дисципліни
«ФІНАНСИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ» :**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Охарактеризуйте склад, структуру та динаміку доходів місцевих бюджетів.
2. Сутність між бюджетних відносин в Україні.

Тести

1. До завдань місцевих органів влади належать:
 - а) завдання та функції, які взагалі передано місцевим органам влади в межах місцевих інтересів і вони є їхньою невід'ємною власною компетенцією;
 - б) завдання та функції з виконання міждержавних угод;
 - в) завдання з формування Збройних сил України;
 - г) завдання та функції, доручені місцевим органам влади центральною владою.
2. Головним елементом фінансів місцевих органів влади є:
 - а) власні доходи;
 - б) неподаткові доходи;
 - в) видатки.
3. Основними формами впливу на економіку та соціальну сферу держави є:
 - а) мобілізація значної частини ВВП;
 - б) розроблення бюджету держави;
 - в) надання ліцензій на право займатися підприємницькою діяльністю;
 - г) забезпечення ресурсами розв'язання завдань, що покладаються на місцеві органи влади;
 - д) забезпечення громадських потреб;
 - е) виконання делегованих повноважень.
4. Дайте визначення обов'язковим та факультативним витратам.
обов'язкові –
факультативні – ...
5. Фінанси місцевих органів влади впливають на економічне зростання через:
 - а) капітальні витрати;
 - б) установлення ставок митного збору на імпортовані товари;
 - в) проведення благодійних акцій;
 - г) діяльність на ринках позичкового капіталу, нерухомості, землі.

Письмовий залік (1-й семестр)

Підсумковий семестровий контроль при проведенні заліку:

Поточний контроль та самостійна робота		Письмова залікова робота	Сума
Розділ 1 (теми 1-4)	Розділ 2 (теми 5-9)	До 60 балів	100
До 20 балів	До 20 балів		

Кожна залікова робота складається з таких завдань:

1. Дати повну розгорнуту відповідь на теоретичні питання (в кожному варіанті – вони різні і охоплюють вивчені в першому семестрі теми (№1 -№9) курсу); в першому завданні – два теоретичних питання.
2. 5 тестових завдань, в яких необхідно знайти та зафіксувати письмово всі вірні відповіді.

Максимальна кількість балів по кожному завданню становить:

1. Перше теоретичне питання – 20 балів ;
друге теоретичне питання - 20 балів;
2. 20 балів (сумарна оцінка правильності відповідей на 5 тестів,
кожен з яких максимально оцінюється в 4 бали);

Загальна максимальна сума балів за виконання залікової роботи становить 60 балів.

Приклад завдань залікової роботи:

ЗАВДАННЯ №

1. Назвіть склад та структуру видатків місцевих бюджетів.
2. Організація фінансового контролю на підприємствах комунальної форми власності.

Тести

1. Назвіть документи, у яких сформульовано основні положення про місцеві фінанси:

- а) Європейська хартія про місцеве самоврядування;
- б) Всесвітня декларація місцевого самоврядування;
- в) Декларація про принципи місцевого самоврядування країн СНД;
- г) Європейська хартія міст;
- д) Європейська декларація прав міст;
- е) Хартія українських міст;
- є) Конституція України.

2. Об'єктивними передумовами виникнення фінансів є:

- а) розвиток продуктивних сил;
- б) розвиток демократичних засад будівництва держави;
- в) розширення прав місцевих органів самоуправління;
- г) розвиток форм власності;
- д) наявність місцевих податків.

3. Складовими частинами фінансів місцевого самоврядування є:

- а) місцеві бюджети;
- б) місцеві позики;
- в) позабюджетні кошти;
- г) фінанси підприємств комунальної форми власності;
- д) грошові кошти населення;
- е) доходи всіх підприємств, розташованих на території регіону.

4. Місцеві фінанси виконують такі функції:

- а) формування доходів;
- б) використання видатків;
- в) розподільчу;
- г) контрольну;
- д) стимулюючу.

5. Єдність фінансової політики держави та місцевих органів влади забезпечується:

- а) тісним взаємозв'язком усіх гілок влади;
- б) єдиною економічною і політичною основою діяльності загальнодержавних та місцевих органів влади;
- в) тісним зв'язком місцевих бюджетів.